

J E L E N K Ö R.

6. szám.

Pest, szombat. Január. 21.

1832.

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (Előléptetések. Pest városa népségi száma. Egri muzsika-iskola). Anglia (Irland állapotja 's dézma-iránti vizsgálkodási). Franciaország (Parlamenti zenebona). Portugália. Éjszak-Amerika (Gen. Jackson Praesidens beszéde). Ausztria. Elegy hírek. Pénzfolyamat.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Felséges Urunk kegyelmes határozása szerint Revisnyei Reviczky Tamás eddigleni Ezredes és a' Prágai invalidház commendansa, Erdélyben a' verestornyai végőrrjárásnál kormányzóvá — Palugyánszky János eddig a' Károly főherczeg gyalog ezredének ezredes helytartója, a' Wania granatos bataillon commendansává lettek; Hertelendy Hertelendy János, a' Würtembergi király huszár ezred eddigi ezredes helytartója pedig ezredesi czimmal nyugpénzi állapotba helyeztetett.

Felséges urunk a' tizáninneneni kerületi Törvényszéknél Szányi József elhunytával megürült valóságos táblabirósággal T. Tahy Boldizsár eddig számfeletti Táblabiró urat méltóztatott kegyelmesen megvigasztalni, Gróf Zichy - Ferraris Victor urat János főherczeg vasasezrede kapitányát pedig aranykulcsosai közé számlálni.

Nagyság. Rákói és Nagy - Selmeczi Rakovszky István ur a' T. királyi Tábla Birája tegnap délelőtt meghalálozott. Teteimei, mint halljuk, Lontóra vitettek.

Szabad királyi Pest városának népessége az 1830ik esztendei összeírás szerint 65,494. Született ezen 1831ik esztendőben római vallású 2262. Ágostai vallású 108. Helvéczi vallású 56. N. e. görög vallású 16. Zsidó kerék számban 200. összesen 2642. — Házaságra lépett 543 pár. — A' mult 1831dik esztendő valamint az egész országban, ugy Pesten is a' halálnak igen kedvezvén — meghalt a' város öt részeiben 3409. A' városi kórházakban 1472. A' katonai kórházakban 910. összesen 5791. — A' kimultak közül felülhaladá a' 70ik esztendőt 220, 80ikat 91, 90iket 20, 100ikat 5.

E' hivatalos tudósítást Patacsich József Pest városa Tisztviselőjétől vevénk, ki nem régen „Szabad kir. Pest városa leírása“ czimű munkával ajándékozta meg literaturánkat.

Eger Jan. 15kén: „Minden érdemnek méltó koszorút! E' szempontból nyilvános hálaemlést vár azon nagybecsű zsenge intézet, melyet Patriarcha-Ersekünk az orgonázók (Organista 's Cantorok) muzsikabeli oktatásokra kis idő előtt alapítani gondos vala, hogy ez által a' sok czikornyás kintorna vagy fülhasgató rikoitozások helyett rendes egyházi karéneklők neveltessenek. 'S mivel a' biboros alapító több esztendőig lakója vala Velenczének, melly egykoron négy muzsikaiskolát (hangászat-oktató intézetet, conservatoriumot) birt, mind e' szempont, mind mivel Nápoly, Majland, Páris, Bécs sőt a' cseh Prága is dicsekszik illy nemű intézettel mai nap, unszol azon ohajtásnak a' haza kérelmével páros nyilatkoztatására: szaporítsa e' szerzemény-koszoruját Megyéje 's egész honunk' diszére azon egy czimeres boglárával 's csatoljon ez alapítványhoz legalább egy valódi hangászat-iskolát, conservatoriumot keltetse, honosítsa sarkalatit nálunk meg a' harmoniak' egyetemének! Legyen szabad ezt Tőle mint minden Szépnek szives gyámolától ne csak reménylenünk, hanem valósítva is látnunk. Azonban, midőn városunknak ez új intézettel gyarapodtát jelenteni 's magának az intézetnek Conservatoriummá magasíttatását biztosan reményleni örvendünk, mintegy önként társasul e' tárgyhoz egy vele rokon sőt testvér kívánat: vajha tudnillik hymnuszink 's tempiom-énekeink is javíttatnának igazíttatnának meg, 's mind bel becsőkre és tartalmokra, mind külső alakjokra t. i. mér-

tékes rimú szerkezetjökre nézve a' hangszat szükséges törvényeihez illesztetnék a' textus! Egyházi énekeink melodiája gyönyörű, szívreható 's valóban nemzeti saját-ságu, de a' textus sokban üres, alantas, göröngyös, méltóságtalan 's azért sem szívre sem fültre nem épületes. Faludytól Verseghyig e' kettőt kivéve ügyes kéz, értelmes művész, tanult nyelvű ajak nem igen bánt velők magyar Szionunk fiai közül, mert boldogult Szentmihályi Mihály néhai Boczonádi Plebanus darabos hymnológiáját 's Cantorink kezein forgó egyházi énekgyűjteményét a' nélkül, hogy az üdvezültnék hamvait 's érdemeit legkevesebbé is ohajtanók csekélyíteni, csak nem mondhatni semmi szempontból remeknek vagy az idő, műveltség 's művészet kívánatit csak közep-szerűleg is kielégítő szerzeménynek. E' tetemes lézagpótlásra tehát Szentegyházunk és szerzetes Rendink minden kar- és osztály-beli tagjait bátrak vagyunk a' legméltóbb tisztelettel figyelmeztetni, hogy nemzeti poe-sisünknek e' parlag pásztáját a' mostani kor 's lelki szükség kívánati szerint nemesíteni és szívemelő, lélekható, üdves új csemetékkel dicsőíteni buzogjanak. Leghamarabb is-mértető közlés-utul szolgálhatnának pedig az illy szüleményeknek a' nagytiszteletű 's tudományu Kovács Mátyás ur mint szerkez-tető 's tudós karbeli társai által feltámasz-tatni hirdetett, 's mint számosan bizonyos hiedelemmel várjuk, nem sokára egész nem-zeti köntösben fel is támasztandó. Egyhá-zi értekezések — vagy egy országunk-ra 's hazai nyelvünkre nézve igen kívána-tos magyar egyházi Almanach, melly-nek több cikkelyei között az így javított hymnuszok jeles helyet foglalhatnának me-lodiástul. Milly becsű, divatu, keletű, hatásu lehetne egy illy czélirányos alkotásu mun-ka nem csak papokra hanem világi hívekre nézve is, minden kellőleg méltatni tudó eszméltetés nélkül is elgondolhatja."

A N G L I A.

Az angol ujságok teljesek hosszas vitató

értekezésekkel az irlandi környülmények-ről, névszerint pedig az angol papságot il-lető tized állapotjáról. Míg a' tory journa-lok azt fejtegetik: valyon szükség e az alattvalót az egyházi tized, mint az angol papság egyetlenegy életeszköze fizetésére kinszeríteni, azalatt a' többi ujság a' nép legrémítőbb sorsát terjeszti elő, és sok bor-zasztó esetből mutogatja: mint fosztatik erőszakosan végső gunyájától 's egyetlenegy ingétől meg a' legügyefogyottabb sze-gény is, a' dús angol papok erszénye hiz-lalhatása végett. Ha egyedül ebben állna az ellenkezés, ugy a' szükség maga szülné az egyezést; hanem egy részről a' dézma legcsekélyebb leszállítását is olly annyira halasztják, hogy Irland nagyobb része, vagy talán az egész ország is tized megtagadásra, 's az angol egyházi uralkodásnak elhárítá-sára látszik lenni eltökélve; más részről pe-dig azon közvélemény mutatkozik, mintha Irland sebeit egyedül az angliától elválás orvosolhatná meg. A' protestánsok pártját birtok 's hathatos befolyás, a' katholiku-sokét számbeli többség védi. A' dublini hir-lapok ugyanezt így adják elő: Dublinban mi tökéletes hideglelési állapotban sinylődünk. Kik a' dologba mélyebben látnak, 's az idő-haladta szükséges változásokat valósulni ohajtják, nem reménylik kívánságik 's tö-rekedésök békes teljesülését; nép-csoport-czás és zajgás nélkül alig áldozik el egy nap, 's alig jelenik meg ujság, melly a' kormányt marczongló kifejezésekkel ne illetné. A' braunschweigi (antiliberalis) ujságok, csak erőszakot 's vérontást emlegetnek; százados-divattól megszentelt törvényes jusaikra 's alkotmányukra hivatkoznak, 's azzal fe-nyegetődznek, hogy egy adott jelre minden protestáns fegyverre kelend a' reform-mi-nisterium ellen. Az angol nép a' korona 's ministerium részére hajlik ugyan, de az irlandiak is ugyan ezek iránt versengnek egymással, ugy hogy az illy ellenkező párt-felek visszázkodásiban 's mérges ingerletű súrlódásiban most az angol kormány egy ten-geri hajóshoz hasonlítható, ki lelkes és el-

szánt embereivel szél 's habok ellen küzd; meddig tarthatja meg azonban e' veszélyes állását, azok belátásától 's ügyességétől függ, kik velünk együtt a' kormány valóságos baráti.

FRANCZIAORSZÁG.

A' követek kamarája Januarius 4iki ülése (mellyben folytatólag a' civilliste volt vitatás alatt) egy az idei legnevezeteseb' ülések közül. Maga a' vitatások tárgya csak egy szó; de e' szó felett kifejté minden párt a' royalista centrumtól kezdve a' juste milieu-n 's bal és jobb oldal kisebb szinezetén keresztül a' demokratia 's juliusi revolutio legvégső soraig: mit érez a' király 's polgár felől. Montalivet (Gróf és minister) elkezdé rostálgatni a' feleket. „A' republikanusok ugymond, kik a' királyból praesidentet akarnának csinálni, 500,000 legfeljebb 1 millio francot ajánlanának; X. Károly baráti talán 4 vagy 5 milliót; de a' ki a' juliusi constitutionalis monarchiát chartájával 's királyával együtt akarja, az a' királynak becsületes tisztességes civillistát is fog adni. Ha fejedelmünk udvarában megszűnik a' fényezés (luxus), megszűnik az majd alattvalóji vagy jobbágyi (sujets) házaiknál is.“ . . . A' két legszélső oldalon zajgás támad. Marchal ur: Nincs jobbágy Franciaországban! Dupin: De van király! Clerc-Lasalle: Nincs jobbágy! rendre! (à l'ordre!) Többen a' végpadokról: rendre! (à l'ordre!) Marchal ur: Az, a' ki királyt tehet, nem jobbágy! de Ludre: Csak polgár van Franciaországban. Montalivet ismétli a' jobbágy szót 's most még nagyobb láрма zúg ellene. Laboissière: Ez, urak, csuffjára van a' nemzetnek 's a' kamarának! Jobb és bal oldalról: à l'ordre! Marchal ur: Protestálunk a' jobbágy név ellen. Thierry-Poux: Menjen az ur Spanyolországba, ott van jobbágy. Marchal ur: Csitt az Excellenciának! — Cabet ur: csak X. Károlynak voltak jobbágyai! à l'ordre! A' láрма nagyobbodik. Az előlülő mondja, hogy ha nem

szűnik a' zaj, kénytelen lesz az ülést félbe szakasztani. Thierry-Poux: Tegye az ur, ha kötelességét nem akarja tenni. Az előlülő nem mehetvén semmire, felteszi kalapját; 's a' bal oldalról többen elhagyják helyeiket. Montalivet tovább is akarja folytatni, Laboissière azt kívánja, huzza vissza a' jobbágy szót. Az ülés felfüggesztetik. Erre a' kamara egy órára büreaujiba vonul. — Ujra megnyitván az ülés, az Elölülő reményli, hogy a' zaj, melly a' kamara méltóságát sérti, szünni fog. Montalivet uram nem foghatja meg, mi okozható a' lármát. Csak attól függ, ugy mond, minden, mit értünk a' szó alatt; a' Francziák egyenlők egymás között, egyenlők a' törvény előtt. A' király azonban, mint egy nagy principium függ a' nemzet felett, 's ezen principium a' chartában benne van. Hozzá képest minden Francia alább áll 's erre nézve bizton lehet azt mondani, hogy jobbágya. Jobbról: Ezen szó jobbágy nincs meg a' chartában! Többen: vonja vissza az ur! Mauguin: Mi alatta vagyunk a' törvénynek de nem senki külön akarójának! Többen a' végpadokról sürgetik a' ministert, vonná szavát vissza. — Grammont ur: Talán Minister urak e' szóhoz ragadtak! Laffitte: Már ez egy contrarevolutio volna! Clerc-Lasalle: Nem hallgatjuk ki Minister urat, míg a' szót vissza nem húzza. A' zaj nagyobbodik. Az előlülő: Meg lesz állapítva, hogy a' kisebb rész a' kamara többségét tanakodásiban akadályoztatta, 's ezért ez az országnak számot adand. Montalivet: Gondolják meg az Urak, kérem, . . . Többen: Senki jobbágy! Menjünk! Sokan a' jobb 's vég bal oldal felől elhagyják a' palotát. Mindenütt láрма és forrás. Clerc-Lasalle: Nem vagyunk jobbágyok, maradjon a' ki jobbágy! Montalivet beszél, de olly rettenítő zugás alatt, hogy őt nem érthetni. L'Herbette még szól a' törvény felett, az ajánlott summa megkevesítését ajánlván; 's az ülés bezáratik.

Más nap de Tracy ur kér szót. Azt hiszi, úgy mond, hogy a' tegnapi szólalkozások a' jobbágy szó ellen alaposak 's a' kamara többsége az ellen volt. Centrum: Nem! De Tracy megállapíttatni kívánja, hogy a' minister világosításai mellett is a' kamara a' jobbágy szót visszalöke. A' Pecsétőr: „Végre mindnyájan megegyezünk abban, hogy nincs nagyobb hatalom és tekintet mint a' törvényé. Ennek végrehajtása a' királyra bízott. — A' király élő törvény! — Egyik felirása végén így szól a' városi biztosság: Vagyunk mély tisztelettel Felségednek legalázatosb szolgáji és jobbágyi.“ (Nevetés.) Jobbról: Hisz ez csak udvariság! Audry de Puyraveaux: Ugyan azon felirás egyik aláírója tagadja ezen szót: jobbágy. A' Pecsétőr továbbá megjegyzi, hogy az esküvés hűséget tart a' királynak és chartának. A' két oldal: Nem! nem! Centrum: De igen! Jobbról: Engedelmet esküszünk a' chartának! Marchal ur: Nem a' királynak! Pecsétőr: Hisz e' mindegy! Marchal ur: Nem mindegy! Pecsétőr: Mint a' nemzet képviselője 's a' törvények legfőbb végrehajtója a' király maga már élő törvény. Nem lehet a' chartát elválasztani a' királytól, egyszerre esküszünk hűséget a' királynak 's chartának. Levaillant: Hűséget a' királynak, engedelmet a' chartának. Pecsétőr: Midőn az ember jobbágyot mond, nem mond semmit, a' mi a' principiumokkal ellenkeznek; a' charta, a' király: im ez a' törvény. — Odillon-Barrot: Gyülölöm a' pusztá szóvitást szintugy mint akárki, de vannak körülmények, mellyekben egyes szavak olly komolyan ejtetnek, hogy azokat egy törvényhozó test protestatio nélkül nem hallhatja. Ezen kifejezést „Francziaország királya“ szántsándékkal cserélte fel a' charta e' másikkal „Francziák királya“ mivel amaz a' vasállusság és feudalitas igájira emlékeztet. Szintugy és szántsándékkal maradt ki a' charta bévezetéséből e' szó is „jobbágy“

hogy azon új hatalom természete, mellyet a' zendülés teremtett, kitünjék, 's minden egység, minden hasonlóság ez és az előbbi között eltörültsék. Ezen tekintetekre (autoritasokra) kell vala a' ministernek hivatkoznia, nem pedig egy formulára, mellyre ama' felirás küldőji hihetőleg nem is ügyeltek. Nem e' formula, hanem a' charta teszi a' Francziák törvényét 's azon szellem, melly annak szerkeztetőjít vezeté. Azon minister, ki épen most hagyá el a' széket, még igazolni is akará e' kifejezést. Így csak X. Károly ministerei szólhattak volna. Ha nem a' mai, hanem az 1814diki charta szerint akartam volna ezen szót: „jobbágy“ magyarázni, akkor szólottam volna így: „A' király élő törvény, (!) mi tehát a' király jobbágyi vagyunk mert a' király a' törvény!“ Casimir Perier: Tehát uraságod inkább a' convent tanításival tart? Odillon Barrot: „Mi szintolly kevéssé vagyunk a' convent, mint az Istentől eredő jus kormánya alatt. Perier: „Ugy tehát nem kell az embernek . . . (Nagy lárma: à l'ordre! Csitt a' ministernek!) Odillon Barrot: „Észrevettük, Uraim, 's a' nemzet is vélünk, hogy mingyárt revolutionk elejétől fogva mind ekorig a' király a' nemzethez való viszonyairól szólván, e' szóval: jobbágy, nem élt. A' Francziák királya jobban tudja mint akárki, hatalma eredetét 's miségét. Minthogy ma nem először történik, hogy a' szertelen buzgóság ezen hatalmat elsörnyíteni törekszik, annál inkább kell erre ügyelnünk 's egy olly szóisméltés ellen protestalnunk, melly a' jus publicumot felforgatja 's a' chartát elferdíti. — Lameth ur közbe közbe szól; mindenfelől a' napi rendet kívánják. Laffitte a' praesidens ellen akar szólani. Ez a' napi rend felett szavazásokat szed. A' jobb és bal oldalról néhányan a' napi rend ellen szólnak, sokan épen nem szavaznak. A' praesidens kinyilatkoztatja, hogy a' kamara a' napi rendre általtér. — Sokan és hevesen reclamálnak. Audry de Puyra-

veaux még egyszer kinyilatkoztatja, hogy ő senkinek nem jobbágya, senkinek nem is lesz jobbágya. — Erre a' kamara napi rende egyéb tárgyaira általtér. — Olly igaz az, hogy a' Francziák csak vitatni tudnak valamit, de végezni nem. Azon protestatiot, mellyet sokan az oppositio részéről készítettek és aláírtak, jövő levelünkben közlendjük.

PORTUGÁLIA.

Lizabon Dec. 17ikén: Még mindig folyvást mutatkoznak a' constitutionalisták hajói a' Tajo-torkolatnál 's partinknál. A' közelebbi napokban Setuval erősségnél egy zászlótlan korvet jelent meg, ezt ugyan egy rá süített ágyulövés eltávolította, mindazáltal ismét visszatért kék, és fejér színű zászlóval, 's félágyulövésnyire az erősség előtt vasmacskát hányt, a' nélkül hogy többé bolygattatott volna. Tegnap ismét egy gőzhajó, 's több apró szinte lobogótlan gálya érkezéről folyt a' hír. E' hajók a' kormányoknak sok gondot okoznak; nem győzi az ország belsejéből folyvást érkező csoportokat hova telepíteni, mivel minden történhető esettől remeg, leginkább egy Oportónál valószínű kiszállástól tart. A' foglyok az ország belsejibe szállítottak, ezek többnyire jeles személyek, kiket háznépök jobbadán új rendeltetésök helyére követ; hasonló jelenést ábrázol a' tartományi véd-sereg költözése is, kiket szinte hitveseik, 's gyermekeik kísérek, e' szerencsehajgyottakkal nem sokára a' kórházak eltelnek. Ha e' jelen állapot még néhány hónapig tartand, úgy Dom Miguel seregének fele részint tönkre jut, részint megszökik. A' katonák dalokban fejezgetik elégtelenségöket ki, a' miért nem rég 17 hurczoltatott várbeli fogságra. A' néhány nap előtt tölünk elviterlázott angol fregáta sem távozott el partinktól, hanem a' Tajo-torkolatnál szállong, 's a' kikötőben fekvő nemzetjebeli hajókkal jelek által közösködik, mi miatt a' Miguelisták igen nyugtalankodnak,

mert ezt a' constitutionalistákkal való egyetértésnek gyanítják; három vagy négy napóta több fiatal embert fogtak el, kiknek az érkezendő constitutionalistákhoz kapcsolatakat vélték; az utolsó kurir óta a' Badajoznál fekvő spanyol állás erősítését rebesgetik, mellynek 30,000 emberre kellene szaporodnia; még nem tudhatni csalhatatlanul, valyon Dom Miguel segítségire történik e mind ez, vagy a' Spanyolok védelmére, vagy mindkettőre?

ÉJSZAK-AMERIKA.

Azon üzenet, mellyel az éjszakamerikai egyesült statusok Elölülője a' Congressus (országgyűlés) első ülését megnyitotta, így következik: „Tanácsbeliek! képviselők háza! Polgártársim! Mióta polgári alkotmányunk törvényes erőbe lépett, huszonkét-szer ujítottatott már meg a' nemzet képviselősége. Mintegy félszázad óta jöve az egymást váltó fő tisztviselők által divatba, hogy öök évenként tudósítsák a' nemzet képviselőjöt, az ország 's nemzetnek állapotjáról. E' közletek rendszerint örvendeztetők valának 's tanuji szüntelen azon haladásnak, mellyet a' társas élet minden águ javításában, a' politikai élet mindennemű bátorításában tett. De bár hányszor 's bár mi méltán indítottak is fel az urak, a' Gondviselést hálával áldani: ritkán árasztá ez olly bőven 's olly terjedten jótéteit reánk, mint ma; ritkán volt, ha valaha volt, olly sok, olly nagy okunk mint ma, szeretett hazánk gyarapodásán 's jóllétén örvendenünk. A' földművelés, ezen első 's legfontosb foglalatossága az embernek, gazdag aratással fizeti a' munkást minden külön nemű termékiben széles terjedelmű országunknak. Kézműhelyek állítottak, mellyek a' töképeznek hasznos alkalmazást, 's a' szorgos és ügyes kézművesek naponként nevedő számának munkát 's élelmet nyujtanak. Nagy bér fizeti a' munkást mind a' on javításokért, mellyek a' mű belső értékét nevelik 's e' javítások száma hihetetlen

gyorsasággal terjedez. A tudomány biztos vizsgálattal tárogatja a természet titkait 's a szabad lélek ereje meghódoltatja az elemeket (elementumokat) míg minden új diadal neveli könnyebbségét. Levélpostáink, mellyek mindig sebesbökké, 's utaik minden évvel kijebb terjedőkké lesznek, mind a nyilvános hírek mind az egyesek közlekedésit gyakorabb- és biztosabbakká teszik. A messzebb fekvő városok közötti közösülés, mellyhez eddig hetek kívántattak, most néhány nap alatt megtörténik, 's a külső vasutak és gőzerő alkalmazása azon bizonyos kilátást gerjesztik, hogy országunk legmesszebb eső részei egymáshoz annyira közeledni 's a természeti akadályok által leginkább eltávolítottak is annyira közelíthetőkké fognak válni, hogy azon néha kijelentett félelem, mintha az Unio nagyterjedéküése talán fenlételének árthatna, egészen elenyészik. Ha az itt érintett tárgyakról külső és belső kereskedésünkre fordítjuk figyelmünket, alig lesz kevésb okunk ennek is örvidenünk. A jótévő gondviselés ennek üzése 's kiterjesztésére nekünk hosszan elnyuló révpartokat, tág öblöket, nagy folyókat 's belföldi tavakat adott, 's ehez földet, melly minden hajó nemre kívántató fát, nyereséggel járó kereskedéshez minden árut megterem 's melly munkás, belátó, tanult, de félni nem tanult lakosokat nevel. E javak nem hagyattak használatlanul; a kereskedés rövid idő óta olly szökkenést, olly előhatást kapott, melly eltölti építő-helyeinket új munkákkal minden ehez kapcsolt mű és szorgalom-ágát elevenít, városi réveinket hajókkal elborítja, 's legtávolabb tengerekre vitorlázttatja gályáinkat. Adjunk ezért hálát ama nagy 's jó Lénynek, (ens, Wesen) kitől ezt vettük 's kitől remélljük ezen áldások felettünk maradandását, ha megtartásokról mi is gondoskodunk. Ha e jó Lény (az Isten) végzését irántunk a szerint merjük kémligetni, a miként eddig mutatá kedvezésit: úgy Ő a mi nemzeti jóllétünket szabadsá-

gunk fenmaradásához, nemzeti erőnket egyetértésünkhöz, egyes javunkat az ország 's közös júsaink és rendelkezésink támogatásához csatolta. Ha boldogok vagyunk itthon, ha becsül bennünket a külföld, annak köszönjük ezt, mert mi szabadok, egyezők, szorgosak 's a törvény iránt engedelmesek vagyunk. Legyünk továbbá is illyenek, 's úgy bizonynyal, ha Isten segít, szerencsés pályánkon tovább haladhatunk, e pályán, melly minket polgári létünk rövid szaka alatt 3 millióról 13-ra vitt, — tizenhárom megszagatott gyarmatból 24 egyesült statusra; tengersből erőre; egy a nemzetek sorában alig látszó pontról ama magas polczra, mellyen most közöttük 's tekintetükben állunk. Ez utóbbi jót mi leginkább azon alapoknak köszönjük, mellyek viseletünket a külfölddel folyó közösülésekben igazgaták; ugyan azért a végrehajtó hatalom azon tudósításai, mellyeket ebéli mindenkori magok tartásáról adtanak, felette üdvösek és tanuságosak; kormányunk békesés józan politikája megörzé neutralitasunkat mindazon háborúk között, mellyeket polgári létezésünk óta más hatalmasságok viseltek; de szintezen politika, míg egy részben életet 's tágasb munkaságot adott kereskedésünknek, ugyanazt egyszerűsmind a hadvivő nemzetek többnemű sértegetésiknek 's bántalmiknak tevé ki. Ezekből kárpótlási követelések támadtak. Anglia, Dánia, Svéczia, Hollandia, Spanyol- és Franciaország, Nápoly 's legujabban Portugália inkább vágy kevesebbé mind bántották neutralitási júsainkat. Mindnyájokhoz kárpótlási követelések küldettek, 's ezek eldöntő befolyással voltak 's vannak rész szerint ma is azon viszonyokra, mellyekbe magunkat az illető hatalmasságok iránt helyezénk. Angliától való követelésinkről csak annyit mondhatni, hogy a dolgok azon állapotját, melly a kérésből egyfelől 's a vonakodásból más részről származott, olly egyezések követék, mellyek többé hihetőleg meg nem szakadandó, kölcsönös jóaka-

rást 's baráti viszonyokat szültek a' két ország között." (Itt érinti a' praesidens az éjszakamerikai angol gyarmatokkal való kereskedést 's az Angliával folyt határszéli vitatásokat, mellyekben mint tudjuk a' hollandi király vala bíról választva. Egyszermind az illető papirosok közlését igéri.) A' köztünk 's Anglia közt fenálló baráti viszonyok, a' két status polgári között nőtten növekedő szövetkezések 's az előbbi időkből származott ellenséges előitéletek sebes eltörlése oda indíták figyelmünket, hogy a' jelen időszakaszt kedvezőnek tekintenők, mellyben minden igyekezettel rajta legyünk, nehogy a' viszonyos felingerültség okai megújuljanak, mellyek Angliának más valamely néppel történhető háboruja esetén a' mi békénket mulhatlanul megzavarnák. Azért is mellőzni akarván a' dolgok lehető illyes fordulátát 's minden esetre az ország csendét, jusait 's becsületét fentartani igyekeztvén, legközelebb Londonba küldött ministerünknek olly utasítást adtam, melly ezen ohajtást részünkről nyilvánosan kifejti, 's ha ő, min semmi okunk sincs kételkedni, hasonló érzelmekre talál, elenyésznek majd és pedig végképen azon perre vivő okok, mellyek minden haszon nélkül akármely részre két olly statust idegenítenének el egymástól, mellyeknek inkább minden okok van nem csak békén, hanem a' legbarátságosb közösülésben élni egymás iránt." (Franciaország, Dánia, Svéczia, Spanyolország, Nápoly és Portugália szinte megadák, vagy még megadandják a' kárpótlást 's Éjszakamerika az ebéli követeléseket minden illyes esetben hiven fogja fentartani.) „Ausztriával kötött egyezésünk által“ (hasznó fog Oroszországgal is köttetni) „fontos kereskedés nyilik meg előttünk a' Császár örökös tartományiba, mellynek egész értékét eddig nem ismerők 's illókép nem is becsülők. Míg ezen egyezésnél fogva kereskedésünk Németország déli részeibe elhat, azalatt azon egyezések, mellyek a' Hansevárosokkal (Brema,

Hamburg és Lübek) 's Poroszországgal már köttettek, egyebekkel pedig alku alatt vannak, megnyitják munkás kereskedőink előtt a' széles Németbirodalom éjszaki részeit is, melly minden tárgyaiban bővelkedik a' vizonti jótékony kereskedésnek, 's ennél és világos eszü, szorgalmas lakosinál fogva Europa politikájában fontos helyet foglal, 's a' mellynek (Németországnak) mi olly sok becses polgárt köszönünk. A' Törökországgal kötendő alkut megerősítve már elküldöttük, hogy az török udvarbeli ügyvivőnk által cseréltessék ki. Nehézségek támadtak ennek oda érkeztekor, de utolsó hivatalos közlése felindításakor reménylé, hogy e' nehézségek pusztulni 's a' kicserélés minélelőbb meg fog esni. — Itt végződik a' mi Európával lévő kereskedési 's politikai viszonyink ábrázolása, mellynek közlését illőnek tarthatám. A' mi telik tőlem, megteszem ezután is, hogy e' viszonyok és közösülések mind inkább erősödjenek 's a' kölcsönös haszon legteljesebb reciprocitásán alapuló szerződések által gyarapuljanak; ezekben én semmi kirekesztő hasznót nem kérek 's nem is adok, hanem felmentem, (a' mennyire tehetem) polgárink munkásságát és szorgalmát azon kötelekektől, mellyekkel azt a' külföld szorongatási terhelik."

(Folytatása következik.)

AUSZTRIA.

Ő császári királyi Felsége Dec. 23ikán költ kegyelmes rendelése szerint Gróf Hardegg Ignácot mind eddigi gallicziai kormányzót az udvari haditanácshoz Alelölülővé; a' lombard-velencei királyságban volt lovassági 's kormányzó generálist B. Lederer Ignácot gallicziai kormányzó generalissá; lovassági generalis és olműczi commendantás Gróf Radeczky Józsefet lombard-velencei kormányzó generalissá; December 30kán pedig B. Kutschera Jánost haditárnokká (Feldzeugmeister), Gróf Klebelsberg Já-

nost Morvában ideigleni kormányzó generalissá; Gróf Hardegg Ignácot az udvari haditanács alellőlőjét lovassági generalissá méltóztatott kinevezni.

A' bécsi pénzfolyamat, mint kiki tudja, két hét óta nagyot csökkent. Erre nézve a' Beobachter Jan. 15dikéről ezt mondja: „Figyelmeztettük már ezelőtt a' közönséget némelly pénzsomjazók azon fogására, mellyel ezek egészen alaptalan hírek terjesztése által a' tőkepenzesek kárba hozatalára clnak. Ugyan ezen játékot ismétlék tegnap 's fájdalom! szerencsével. Ez uttal a' csapás Parisból jött, holott Januarius 9dikén, egy 13dikáról rendkívüli uton hozánk érkezett tudósítás szerint, a' legcsudálatosb hírek röpkedtek, t. i.: hogy Perier ur a' ministeriumból ki fog lépni — Angliában a' ministerium változik — hogy gróf Pozzodi Borgo heves beszéd után Perier urral, uti leveleit kívánta — hogy a' háboru okvetlenül 's tüstént kiütend 's több eféle; mire az 5pC-sek 94 fr. 25 centime-ről 92 fr. 10 centimere 's a' 3pC-sek 65 fr. 10 c.-ről 62 frankra nyomultak alá. Végre, 5 óra tájban, a' börse csukás után megtudták, hogy a' papirosok megcsökkentének egyedüli 's valóságos oka valami Keszner nevű Cassier eltűnése. — Magányos levelek szerint ezen megszökött tiszt után 20 — 25 milliónyi hiány (deficit) találtatott a' kincstárban, mellyből az 14 milliót magával elvitt, a' többit börse játék által vesztette el. Másnap újra emelkedtek a' tőkék 's az 5pC-sek 94 fr. 25 c. a' 3pC-sek 64 fr. 30-on állottak. Vegyék a' becsületes capitalisták ezen új példát óvásul, nehogy ismét illy nyugtalanító híreken ok nélkül szorongjanak 's ne

talán olly hirtelenkedő léptekre csábíttassanak, mellyekből csak az ók károkkal gazdagulni kívánó speculansok vonnak hasznot.“

ELEGY HIREK.

A' „Luxemburgi Journal“ maga adja hírül azon garázda orangistáknak (Holland pártjára bujtogatóknak), kikről előbbi levelünkben „Belgium“ alatt emlékezünk, teljes legyőzetésöket. Ezen kora csapást leginkább Tornaco (Báro) vezérok vakmerőségének köszönhetik. Ez ismét Luxemburgban van keze-sérülten.

A' holland kormány egy új gyalog patantyus csapatot (bataillon) állíttatott.

A' Kasseliak nagyon neheztelnek, hogy a' Regens-herczeg a' polgári tisztviselőknek megtiltja a' bajusz-viselést. Becsüld a' bajuszt!

A' Francziák is irigylik Éjszakamerika pénzbeli dicső állapotját. Igaz hogy 1,100 ezer és száz millio esztendei statusköltőség 32 millio emberre is sok. Hát még ezenkívül az adósság!

A' Lizaboni ujság December 12ikéről Don Miguelnek egy nyilatkoztatását közli, mellyben a' tisztviselők „azon pártütők maradványa“ ellen szólíttatnak viadalra, kik 1828iki megverettetésök után Terceira szigetébe vonultak, 's most a' Braziliái császár segedelmével régi hazájokra akarnak ütni.

Pénzfolyamat:

Bécs (Jan. 17kén) közép ár:		
Státus 5 pC. kötelezőlev.	85 $\frac{5}{8}$	p. p.
— 4 pC.	74 $\frac{1}{8}$	—
— 1820diki nyeres. kölcsön	178 $\frac{1}{2}$	—
— 1821diki	119 $\frac{7}{8}$	—
Bécs vár. 2 $\frac{1}{2}$ pC. Banko-oblig.	46	—
Az udv. kam. 2 $\frac{1}{2}$ perCent kötel.	46 $\frac{5}{8}$.	
Bank-actiák v. részvények darabja 1116 $\frac{1}{4}$	—	—

A' gabonának Pesti piaczi ára Jan. 20kán 1832.

Pos. m. vtó garas.	legjobb	középszerű	csekélyebb	Pos. m. vtó garas.	legjobb	középszerű	csekélyebb
Tisztabúza	126 $\frac{2}{3}$	120	110	Arpa	40	37 $\frac{1}{4}$	36 $\frac{1}{2}$
Kétszeres	86 $\frac{2}{3}$	83 $\frac{1}{4}$	80	Zab	30	29 $\frac{1}{4}$	28
Rozs	56 $\frac{2}{3}$	53 $\frac{1}{4}$	50	Kukoricza	36 $\frac{2}{3}$	36	33 $\frac{1}{4}$

Szerkezteti Helmezy M. — Nyomtatja Landerer.